

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODOBU.

III. Letnik

V Ljubljani 15. novembra 1902.

Št. 22.

Iz učiteljskega „parlamenta“.

Počasi prihaja na dan, kar se je govorilo na „Zavezinem“ zborovanju v Trstu. Ker ti govori niso stenografovani, — dasi se Luka igra „parlament“, — zato marsikaka beseda ni tako zapisana sedaj v „Tovarišu“, kakor je bila izgovorjena. Treba je previdnosti napram javnosti, ki pograbi kaj rada nepremišljene besede „dalekovidnih“ politikov in jih „po svoje zavija“, kakor je trdil včasih „Tovariš“. In tako „zavijanje“ „Tovarišu“ ni nikdar všeč, kar je pa nam deveta briga.

Jelenc je predsedoval in govoril. V uvodu se je dotaknil „tihe“ Soče in „drevne“ Učke, a potem je kmalu povedal, kak strah ga navdaja, ko je pravil: „da pade, če odložimo (Luka in Jaka!) orožje, ljudsko šolstvo v nenasiteno (!) žrelo tistih reakcionarnih strank, ki jim je geslo, da je šola prokletstvo za ljudstvo, pa naj se imenujejo te stranke katoliško-narodne, krščansko-socialne, ne izvzemši z njimi v bratskem objemu sloneče (!) jugoslovanske socialne demokracije, ki je izgubila s svojim brezmiselnim postopanjem pri naprednem učiteljstvu vse simpatije.“

Z drugimi besedami: Vse ni nič vredno, kar se ne drži Tavčarjevih škripcov! To je stalni refren, vseh Lukovih govoranc.

V trdni zavesti, da so Tavčarjevi škripci zanj neprecenljive vrednosti, je začel obsojati: „In da bi bilo saj dostojno orožje, ki ga rabi kle-

rikalna stranka v boju proti učiteljstvu in šoli! Po njih inferiornem (kdor ne misli tako kakor Luka ali Jaka, je seveda inferioren) mišljenju smo jim mi napredni učitelji najpodlejši značaji, kar jih hodi pod milim nebom! Mi smo jim sebičneži, ki bi takoj prodali svoje prepričanje in spremenili nazore, če bi se nam ponudil boljši košček kruha; še več, mi bi po njih bujni fantaziji in dobičkaželjnosti postali takoj „najskrajnejši“ nemškutarji. (Med svojimi pristaši g. Luka, jih imate, ki so že bili.) Mi smo jim liberalne čenče, ki žlobudramo brezmiselnosti“ itd.

Po tej karakteristiki, kateri mi danes nočemo še nekaj družega važnega pridejati, kar bi jo popolnilo, se je pa spravil na nas, rekoč: „Naš boj za svobodno šolo je tem težavnejši, ker so se nekateri naši tovariši v svoji globoki zaslepljenosti (haha!) spozabili tako daleč, da so iz neumljivih (?) nagibov stopili v vrste teh ljudi (groza!), da jih imajo za parado in jih stavijo ljudstvu v izgled“.... Ali kar je najhujše: „Mi pa poznamo te tovariše, se smejemo in jih pomilujemo“.... Tako! Sedaj imamo pa zadosti. On nas pozna, se nam smeje in kar je še več, nas pomiluje. Lepa hvala za vaše posmehovanje in pomilovanje! Kaj tacega si privoščite lahko vsak dan, a to nas nobenega ne bo prav nič razburilo. . . Ali vaš boj, g. Luka, ne velja pravi svobodni šoli, pač pa je boj za osebne koristi, navidez celega stanu, ali kakor uči zgled — slučaj Dimnik! — v prvi vrsti za svojo korist. Jelenc se čisto lahko smeje, saj prišel bo trenotek — in morda ni več posebno daleč — ko postane voditelj v Ljubljani na prav tako lahek način, kakor njegov tovariš in potem se bo Luka še bolj smejal in seveda tudi nas — pomiloval, ker nas Slomškarjev, nobeden tako daleč ne pride.

In Luka je še govoril: „Nekateri teh tovarišev se sramujejo, da so presedlali, pa zvrčajo krivdo na nas, češ, da smo mi napredni učitelji izpremenili svoje nazore in načela“ itd.

Kdo neki se sramuje? . . . Tistega kar razkrinkajte, da ga bomo videli in se bo še bolj sramoval. Ali lepo pa ni, ako se predsednik „Zaveze“ dela tako nevednega, za kaj se ločitev vrši. „Zaveza“ je postala politična bojna organizacija v smislu liberalne stranke na Kranjskem in tisti hip je začela razpadati. Sedaj še operirate z velikimi številkami članov — a dolgo ne bo več mogoče, saj tem številkam sami ne verjamete, ker veste, da marsikdo daruje tisti goldinarček samo iz ljube kolegijalnosti, katero imate pač na jeziku, a nikdar v srcu. — Kar se pa tiče knezoškofa in njegovih besedi: „Prepričani bodite, da bom delal z vso svojo avtoriteto na to, da bo zavladala sloga med učiteljstvom in duhovstvom“, je naše prepričanje to, da je knez storil, kar mu je bilo mogoče storiti, a „Zaveza“ ni ostala tista, za kakoršno je veljala takrat. . . .

A Jelenc je v svojem parlamentu pod vplivom poročil iz Francije izrekel še sledeče prepričanje: „Trdno sem prepričan, da bo oni sveži veter napredka, ki brije dandanes po nekaterih naprednih evropskih deželah, pregnal gosto meglo reakcije tudi iznad onih dežel, ki so še zavite vanjo. Tudi tem

posije prej ali slej luč napredka, toda le tedaj, če Bog usliši prošnjo našega (!) dr. Tavčarja: „Bog varuj slovenske pokrajine kuge, lakote in drugih nadlog, pred vsem pa jih varuj pred vplivom klerikalne stranke na ljudsko šolstvo in učiteljstvo.“

Čudimo se le, da niso nobenega zborovalca zaradi slabosti prepeljali v bolnišnico, ko so morali tako govorjenje požirati.

In potem sta prišla med učitelje (kolika ponižnost!) dr. Tavčar in Hribar. To pa Luka ni spravilo v zadrego. Iz njegovih ust se je vsula sledeča ploha: „Oba sta zvesta in odkritosrčna prijatelja (tega nihče ne verjame!) naprednega in svobodomiselnega učiteljstva, naši krepki opori v trdem boju za stanovske pravice, vplivna pospeševalca v razvoju narodne prosvete, tvrda, neisprosna bojovnika za narodne pravice, neustrašena, neupogljiva voditelja nam naklonjene narodne napredne stranke; ona sta jez, ki branita slovenske pokrajine pred klerikalnim povodjem. Pozivljam slavni zbor, da jima zakličemo: Živela!“

Tavčar in Hribar sta se kar gledala, ker do tedaj nista vedela, kaj sta vse, dokler jima ni predsednik „Zaveze“ prižgal toliko dišečega kadila. Zborovalci so veselo ploskali, da je Luka nehal.

Torej tako je govoril Luka Jelenc, kakor vidite, ravno tako politično, kakor bi bil na kakem zakonem strankarskem shodu.. Vsak mora izprevideti, da so ljudje s takimi nazori in izjavami popolnoma v tiru in službi kranjske liberalne stranke. To so čutili vsi zborovalci, tega so se zavedali in viharno odobraval. — Nato je pa govoril V. Strmšek in med drugim dejal: „Naša organizacija torej ni politična, mi ne zasledujemo nikakršnih političnih ciljev, mi se nismo in se ne bomo nikdar nobeni politični stranki prodali, kakor to radi naglašajo naši nasprotniki“ itd.

In vidite tudi Strmšku so ploskali. Sedaj se pa čudite toliki zavednosti in doslednosti! Vse fajenje, da „Zaveza“ ni politična, je brezuspešno. „Zaveza je politična organizacija v smislu tiste protiljudske, nesvobodomiselne in breznačelne kranjske klike, ki sedaj še gospodari v deželi in ki izkorišča učiteljstvo politično.

V to družbo so pripeljali „Zavezo“ tisti sebični voditelji, ki so toliko „dalekovidni“, da so vedeli, da pri sedanji politični konstelaciji v deželi le tako splezajo kvišku. Nekateri so dosegli, kar so hoteli, drugi še pridejo na vrsto. A kakor izgublja stranka tla med narodom, tako izgublja „Zaveza“ zaupanje med učiteljstvom.

Terorizem je res še neznosen, a kdor ima količkaj resne in svobodne volje, se mu upré, pa zmaga. . . Dà, prodali so učiteljstvo liberalni stranki v svojo korist! K njihovim uspehom jim čestitamo!

Učitelj in alkoholno vprašanje.

Priredil J. K.

(Dalje.)

II.

Vsak učitelj, če tudi deluje še le nekaj let, je že opazil, da upliva alkohol na šolo zelo neugodno. Saj je splošno znano, da podedujejo otroci dobre in slabe zmožnosti svojih staršev in da nekatere njihove bolezni, kakor jetika, nervoznost, blaznost i. t. d. kar prehajajo od roda do roda. Zato je alkohol zelo nevaren. Uničil in pokvaril je možgane in živce očetu ali materi, ali pa obema; a to mu ni še zadosti: maščuje se tudi na potomcih, ker jim slabí in kvari prav iste telesne in duševne zmožnosti. Otroci pijancev, pa tudi takozvanih zmernih rednih pivcev so dostikrat popolni bebci, drugi vsaj slaboumni, tretji kažejo posebno nagnenje k slabemu, zopet drugi so gluhonemi, pritlikovci, skrofulozni i. t. d.

Profesor Demme v Bernu je primerjal v najnovejšem času potomce deseterih rodbin, ki so bile vdane pijančevanju s potomci deseterih treznih rodbin in našel sledeči rezultat: Obitelji pivcev so imele vsega vkup 57 otrok, med temi je bilo le 17,5% zdravih, druge družine pa so imele 61 otrok, med temi 81,9% zdravih. Te številke 17 : 81 se zdé skoraj neverjetne in vendar so rezultat vestnega opazovanja. Sicer pa se o tem vsak učitelj lahko sam prepriča: treba je samo odpreti oči in opazovati življenje. Povsod še seveda ni tako hudo, če pa še ni, pa še bo. . . .

Vest nalaga človeku neizprosno dolžnost, da skrbi za zdravje; še bolj pa je človek dolžan, se ogibati in varovati vsega, kar bi moglo biti kvarljivo zdravju njegovih potomcev. Niso li rastline baš v spomladi, ko začnejo kliti in cvesti, najbolj občutljive za škodljive zunanje vplive? Mnogo bolj kakor rastline je občutljiv človeški organizem v prvi dobi svojega razvitka. Skušnja pa tudi uči, da je mnogo otrok že celo pred svojim rojstvom od alkohola zastrupljenih!

In žalibog v mnogih družinah nadlegujejo starši svoje ljubljene „srčke“ že v najnežnejši mladosti z alkoholnimi pijačami. Konjak, brinovec, raznovrstna vina, sadni mošt, pivo in tudi kavo zmešano z žganjem morajo otroci srebati, dasi v začetku z nevoljo in siloma. A navaditi se morajo. Ubogi otroci! Gorje takim starišem! Da bi vendar pomislili, kako hudo grešijo; morijo svoje lastne otroke ter jih siliijo v časno in največkrat tudi večno pogubljenje. Za mladino se ne more določati mera gledé vživanja alkoholnih pijač; kajti prevelika je najmanjša merica in more povzročiti škodo, ki se ne dá nikdar več popraviti. Oče, mati, če imaš kaj ljubezni in sočutja, le ozri se v zibelko! Kako muči tvojega ljubljenca krč in mu zvija oči in ude! To je takozvani „tihec“ ali božjast, ki brezštevilnim otrokom ugasne luč življenja že v najnežnejši mladosti. V največ slučajih je to zlo vezilo — alkohola.

Zdravniške statistike dokazujejo, da je okoli 50 odstotkov otroških boleznih pripisati alkoholu. Otroci starišev-pijancev, so nervozni, njih spanje je nemirno, pogosto se z glasnim krikom nenadoma prebudé, tare jih božjast; navadno so tudi telesno pohabljeni, pri tem pa topoglavi, surovi in hudobni; dostikrat bolehajo tudi na želodcu, črevah, srcu, pljučih in ledvicah.

Ali taki duševni in telesni pohabljeni ne ovirajo šolskega pouka? Dà! Kje je kak učitelj, ki bi ne priznal, da so tudi v njegovi šoli take žrtve alkohola ostalim učencem v veliko škodo? Na prvi pogled spoznaš ta nesrečna bitja: vedno so raztreseni, površni, nagajivi, trmasti in svojeglavni, lahkomišljeni, mrzi jim vsako duševno in telesno delo; pač pa jih veseli, če morejo kaj pobiti in uničiti. . . . Kako je mogoče s takimi učenci doseči dobrih uspehov, jih spraviti na isto stopnjo izobrazbe, kakor normalne otroke?

Kako zelo slabi alkohol zmožnosti in zmanjšuje spretnost za delo, kaže sledeči poskus: Dr. A. Smith, zdravnik v Marbachu ob Bodenskem jezeru, je nepretrgoma sedemindvajset dni zjutraj in zvečer imel s svojimi otroci vaje v računstvu in učenju na pamet. Od 1. do 5. dne so delali brez alkoholnih pijač, 6. in 7. dan jim je dal po 40 gramov, od 8. do 11. dne po 60 gramov in od 12. do 17. dne po 80 gramov zredčenega konjaka. Od 18. do 24. dne so se otroci zopet zdržavali vpijanljivih pijač in od 25. do 27. dne so dobili zopet po 80 gramov alkohola. Poglejmo zdaj rezultate tega poskusa: Protokol, ki ga je v teh dneh napisalo nepristransko nadzorništvo, spričuje, da so v prvih petih dneh otroci od dne do dne spretnejše in boljše računali, in se lažje učili na pamet; šesti dan je bilo opaziti že precejšnje nazadovanje; od 7. do 17. dne so pojemali uspehi vsak dan bolj; četudi so bili otroci v 18. dnevu abstinentni, so rezultati tega dneva v vsakem oziru slabši ko 17. in 1. dne. To je namreč posledica neugodnega vplivanja alkohola preteklega dne. Od 19. do 25. dne so bili uspehi dan na dan očitno boljši, 26. in 27. pa so se tako uspešni rezultati zopet rapidno in splošno znižali.

Ta izgled bi že sam moral učitelju zadostovati, da odvrča otroke na vse mogoče načine od uživanja alkoholnih pijač; vsaj dokler otrok obiskuje šolo, bodi — abstinent! Saj nič ne ovira bolj pouka ne v ljudskih, ne v srednjih, ne na visokih šolah kot alkohol. Komur pa ta izgled še ni zadosti, naj sam naredi s svojimi otroci natančne poskuse!

Uriva se nam še vprašanje, kako vpliva alkohol na otroško vzgojo? Vsem je znana basen o volku in človeku. Lisica je pripovedovala volku o strašni moči človeka in mu ga hotela pokazati. Nasproti jima pride otrok. Na volkovo vprašanje, če je to človek, odvrne zvita lisica: „Ne, ta še utegne postati!“ In res je tako! Otroci še niso normalni ljudje, ampak nameravajo še le postati. Popolnoma napačno je torej mnenje, da je vse to, kar se sme dovoliti odraščnim ljudem, primerno tudi za otroke. Gledé pijače in hrane je to mnenje posebno napačno. Pregovor pravi: Vino je mleko za stare ljudi. S popolno pravico se sme ta stavek obrniti narobe: Mleko je vino za

otroke. Da bi pač ta stavek starši, njih namestniki in vzgojitelji uvaževali in se po njem ravnali!

Toliko tožimo dandanes o površnosti, tarnamo, da ima mladina vedno slabši spomin, da nima nikake resnobe in energije, da je brezvestna i. t. d. Vzroke tem žalostnim pojavom iščejo na vseh koncih in krajih. Nič prav pa nočejo priznati, da je glavni vzrok zlasti prerano vživanje opojnih pijač. Vse mogoče so že poskušali, da bi ta zla, ki jih opazujemo na naši mladini, odpravili ali pa vsaj zmanjšali. Skrajšali so čas šolskega pouka, prepovedali domače naloge, na mestu starih zaduhlih šolskih prostorov stojé zdaj krasne, prostrane in zračne palače, strogi higienični predpisi se morajo točno izpolnovati, telovadbi, igri in gibanju na prostem odmerja se vedno več časa. Gotovo so to koristne naprave; razmere pa se vendar ne izboljšujejo, ampak postajajo vedno hujše! In zakaj? Korenine tega zla še ni nikdo izrul. Če kani zdravnik zdraviti bolnika, poizveduje najprej po vzroku bolezni; brž ko je odstranil tega, poneha bolezen sama ob sebi. Tudi pri omenjenih boleznih pojavih med mladino je treba zlo pri korenini odpraviti. In našete škode imajo svoje korenine večinoma v alkoholizmu. Toraj na delo!

Omeniti še moram prežalostno stran iz otroškega življenja, namreč vpliv, ki ga ima pijančevanje staršev na vzgojo otrok. Razsodnega človeka obhaja kar groza, ko zre v duhu vse strašne družinske prizore, ki se gode dan na dan! Tu pohajkovanje, zapravljalnost, požrešnost in nenravnost, tam strašno uboštvo, beda, sramotno psovaje. — — — In to morajo otroci gledati, v sredi takega pekla morajo celo živeti. Ali je torej čudno, če postanejo otroci takih staršev zopet pijanci, postopači, zločinci?

Zelo pogubna in žalibog tudi zelo razširjena je razvada, da jemljejo starši svoje otroke, ki so še šolarji, k popivanju, na veselice, gostije, i. t. d., kjer ostajajo dostikrat do polnoči ali celo vso noč. Drugi dan pa šolo ali sploh opusté ali pa zamudé in se opravičujejo z najneumnejšimi, navadno lažnjivimi izgovori. V tem oziru se v mnogih krajih hudo greši — otrokom v gotovo pogubo.

Iz navedenih dejstev je razvidno, da je alkohol tudi šoli v veliko škodo, da njene smotre na vseh koncih in krajih ovira. Kakšne reči se dostikrat pogovarjajo otroci med seboj! Tu ponavljajo vse mogoče nesramnosti, kletvice, psovke, ki so jih slišali doma ali na cesti i. t. d. Take slučaje pozna vsak učitelj, saj jih je prisiljen večkrat tudi kaznovati. In kako težavno je za vestnega učitelja, po alkoholu popačene otroke spraviti na pravo pot. Kakor gnilo jabolko okuži zdrava, tako se godi tudi tu; nesramne strasti in hudobno poželenje se primejo otroka dosti hitreje kot lepe čednosti. Tudi pri dobri vzgoji otrok dela torej alkoholizem velike ovire. Za nas pa nastane važno vprašanje: Kako in s kakimi sredstvi naj nastopita šola in učiteljstvo zoper alkoholizem, kako naj obvarujejo otroke vpliva pogubnega alkohola?

(Dalje.)

Nekaj učnih slik.

(Iz dnevnika.)

Obzor.

(Tretja učna slika.)

Opomnje: 1. Učitelj prinesi v šolo samo ploščo priprostega obzornika brez obročev. Glej o priprostem obzorniku „Orožen: Metodika za zemljepis.“

2. Učenci imajo razun dnevnikov tudi zvezek za risbe iz zemljepisa in zemljepisni zvezek.

Učivo: „Obzor.“ *Oroženov zemljepis za meščanske šole, 1. stopinja, str. 1.*

Uvod v učno uro.

1. **Ponovitev.** Najprvo ponovi učitelj v glavnih vprašanjih vso do sedaj obravnavano stvarino, zadnjo lekcijo pa ponovi natančneje.

2. **Opazovalna naloga.** O opazovalni nalogi velja isto, kar je bilo rečeno pri drugi učni sliki. (Glej „Slov. Učitelj“ št. 20.)

Uspeh razgovora o opazovalni nalogi je nekako ta-le:

Nebesnega obloka spodnji rob se dotika zemlje. Ta rob ima obliko krožnice; kar je zunaj nje, ne vidimo. Mi smo v središču kroga (okrožja), ki ga tvori ta črta, ki je od našega stališča na vse strani enako oddaljena. Dotikanje zemlje in neba je samo navidezno.

Uporablja je to, preide učitelj k obravnavi lekcije „Obzor“.

I. Pripravljalna stopinja.

a) **Smoter:** Danes se bomo učili o črti, v kateri se dozdevno dotikata nebo in zemlja, i. t. d.

b) **Obnovitev znanih predstav.** Eden ali več učencev ponovi uspeh svojega opazovanja po danih vprašanjih.

II. Empiriška stopinja.

Pomnite: Kriva črta, v kateri se nam dozdeva, da se nebo in zemlja dotikata, je obzor ali horizont. (Na desko.) Učitelj naredi potem na desko krog in razlaga: To je kriva črta (Na desko.) Vsaka točka te črte je jednako oddaljena od te točke (kazaje središče); tako krivo črto pa, katere vsi deli so od jedne v njej ležeče točke jednako oddaljeni, imenujemo **k r o g**. To je tedaj krog. (Na desko.)

Kriva črta, v kateri se nam dozdeva, da se nebo in zemlja dotikata, je podobna krogu, a ko bi bili na morju, kjer ni gora, bi bila skoraj popoln krog. Namesto kroga lahko rabimo besedo „okrožje“; tako bomo tudi mi

rabili besedo „okrožje“. (Na desko.) Vsled tega recimo namesto: Kriva črta, v kateri . . . . . je obzor ali horizont, tako: Okrožje, v katerem se nam dozdeva, da se nebo in zemlja dotikata, je obzor ali horizont.

III. Logiška stopinja.

Je-li vsako tako okrožje naš obzor? — Za razlago opozori učitelj na učence, ki so bivali morda v kakšnem drugem kraju na počitnicah ali pa sploh kedaj kje drugej. Izprašaj jih o dotičnem obzoru ter jih privedi do prepričanja, da je bilo tisto okrožje pač takrat njih obzor, a sedaj ni več. Potem pa nadaljaj: Tvoj obzor je torej le tisto okrožje, katero lahko pregledaš. Samo tisto okrožje, katero lahko pregledamo, je naš obzor.

Pomnite torej: Okrožje, katero moremo pregledati, je naš obzor ali horizont.

Kje je naše stališče (v tem krogu) v obzoru? Smo li kaki strani neba bližje, ko drugi?

Pomnite: Naše stališče je sredi obzora.

I. je opazoval — tam s holmea, J. pa z onega hriba. Kdo je stal — bil, višje? Kdo je več videl? Ko bi kdo bil opazoval z gore N., ta bi bil pa videl največ.

Pomnite: Čim višje gremo, tem večji je obzor.

V našem obzoru vidimo goro N., ta in ta gozd, travnik i. t. d. (kakor je namreč kraj). Ta gora, nadalje ti gozdovi, travniki i. t. d. pokrivajo veliko ploščo, katero imenujemo obzorno ploščo.

Pomnite: Ploščo, katero omejuje obzor, je obzorna ploščo.

Goro N. vidimo, zato pravimo gora N. leži v našem obzoru. Kdo je bil pa že v kraju P.? Tega kraja ne vidimo v našem obzoru; ta kraj leži izven našega obzora v tujem neznanem svetu

Sedaj razloži učitelj odnošaj med istino in med učilom, med pravim obzorom in obzorno ploskvijo — in med obzorom in obzorno ploskvijo priprostega obzornika. Ko so si učenci zabeležili v svoje dnevnik, kolikor je bilo na deski napisanega, zbrise učitelj vse z deske. Potem nariše 1. sliko zemljepisnega zvezka ponavlja in razlogovaje ter vedno ozirajoč se na istino in na priprosti obzornik. *Glej 2. obrasec na deski.*

IV. Tehniška stopinja.

Predno učitelj preide k tehniški stopinji, si načrtajo učenci 2. obrazec na deski v svoje zemljepizne zvezke. Nato sledi a) ustna ponovitev današnje lekcije po glavnih vprašanjih;

b) pismena obnovitev tudi po danih vprašanjih (v dnevnik, glej 1. obr.)

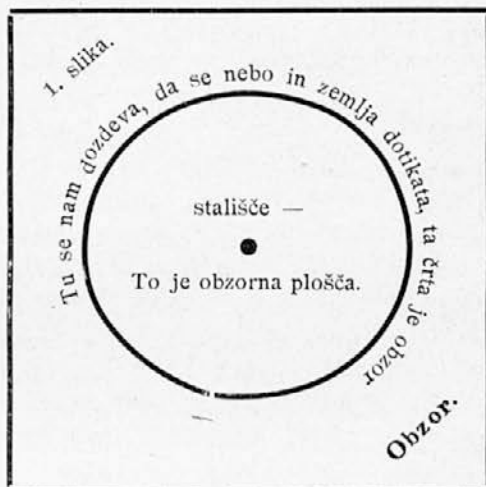
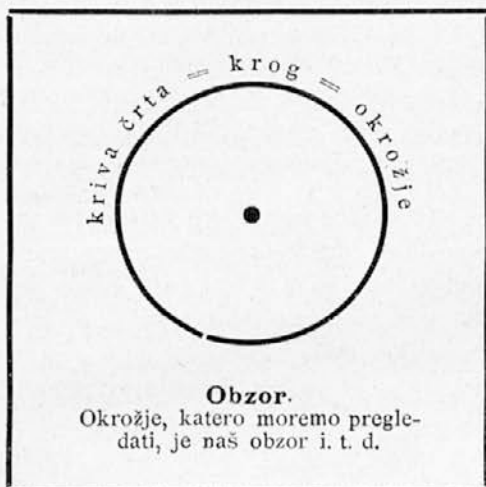

Sklep učne ure.

Sklep učne ure se vrši, kakor vedno. Učitelj podaj smoter prihodnje zemljepisne ure in pa opazovalno nalogo.

1. obrasec na deski.

2 obrasec na deski.

(Dalje prihodnjič.)

V. B.

Slovstvo.

Zakon veljaven za vojvodino Kranjsko z dne 30. julija 1900 s katerim se prenarejajo nekatera določila zakona z dne 29. aprila leta 1873 o uravnavi pravnih razmer učiteljstva na javnih ljudskih šolah vojvodine Kranjske glede upokojevanja učiteljskih oseb in preskrbovanja njih ostalih. Natisnil in založil A. Klein & Comp.

Brošurica obsega slovensko in nemško besedilo znanega pokojninskega zakona za učitelje. Cena ji je 20 vin.

Določbe glede odvracanja jetike. Odlok c. kr. ministrskega predsednika kot vodje

ministrstva notranjih del dne 14. malega srpana 1902 števil. 29949. Natisnila in založila A. Klein & Comp. Cena 10 v.

Vlada je zadnji čas proti jetiki, tej hudi morilki človeškega rodu nastopila z raznimi odloki. Čeprav od tega sredstva ne smemo bogve kaj pričakovati, vendar je dobro poznati nekatere obrambne pripomočke, kakor jih nasvetuje higijena. Učiteljem, zlasti voditeljem šol in drugih zavodov, pa tudi zasebnikom bode knjižica dobro došla.

Šolske vesti.

Izpremembe med učiteljstvom. Za provizorično učiteljico na šestrazrednici v Šmarjeti pri Ptuju je imenovana gdč. Roza Jebačin. Na ljudski šoli v Teharjih sta začasno nameščena gdč. Beti Zupanek in gospod Jakob Hrnko. Prva je bila doslej suplentinja na celjski okoliški šoli, drugi pa suplent v Žalcu. Nadučiteljem pri Sv. Lenartu nad Laškim je imenovan okrajni pomožni učitelj v Celju g. Albert Planer. Okrajni pomožni učitelj za okraje Sv. Lenart v Slov. Goricah, okolico Maribor in Slov. Bistrico je postal dosedanji suplent na vadnici mariborskega učiteljskega in stalni učitelj v Breznem gosp. Fr. Breznik. — V Šiški nad Ljubljano je nastavljena za učiteljico gdč. Ema Zarli. Absolvirana učiteljska kandidatka gdč. Marija Barle je imenovana za provizorično učiteljico v Suhorju. Nadučiteljem za Mirno je imenovan g. Matej Jenko, učitelj v Doleh. Premeščeni so na lastno prošnjo učitelj g. Anton Mahkota iz Sela v Cerklje, učiteljica gdč. Ana Moos z Vrhnike v Šiško in gdč. Pavla Rus iz Štrekljevca v Zg. Tuhinju. Učiteljica gdč. Ana Pour je stopila v stalni pokoj. Nameščeni so kot učitelji, oziroma učiteljice: g. Fortunat Lampert, za Postojno, Jos. Lipovec, za Bukovje, Franjo Zrinšek za Trnje, Franc Grum za Vipavo, Fr. Silvester za Postojno, Fr. Mušar za Senožeče; dalje gospodične Amalija Kokalj za Košano, Kat. Valenčič za Prem. Ema Hrovatin za Slavino. Premeščeni so gospodje, ozir. gospodične: Ivana Prešern iz Planine v Vrhpolje, Frančiška Valenčič iz Vipave v Knežak, Anton Turk iz Bukovja v Orehovec. Začasna šolska vodje sta postala g. Fr. Mercina v Senožečah in g. Fr. Punčuh iz Vipave v Vrhpolju. Radi boleznii je dovo-

ljen dopust g. Al. Goriupu v Postojni in gdč. Ter. Debevec v Slavini. Učiteljstvu sta se odpovedala pomožni učitelj v Vipavi g. Henrik Mravljak in defiu. učiteljica v Postojni Marija Juvančič. Za Planino pri Vipavi imenovani učitelj g. Ant. Krže na Gori se je odpovedal tej službi. — G. okrajni šolski nadsornik Lj. Stiasny je premestil svoj sedež iz Litije v Krško.

Razpisane učiteljske službe. Na trirazrednem dekliškem oddelku štirirazredne ljudske šole na Vrhniki sta stalno odati dve izpraznjeni mesti za učiteljice s postavnimi dohodki. Prošnje do 6. decembra na c. kr. okrajni šolski svet za ljubljansko okolico. — Na trirazrednici v Knežaku je eno učno mesto stalno popolniti. Prošnje do 30. novembra na c. kr. okrajni šolski svet v Postojni. — Na enorazredni ljudski šoli v Doleh je razpisana definitivna event. zacasna učiteljska služba. Prošnje do 10. decembra na c. kr. okrajni šolski svet v Litiji. — Na enorazrednici na Gori je razpisana služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki v definitivno event. začasno nameščenje. Prošnje na c. kr. okrajni šolski svet v Kočevju.

Kuratorji mestne višje dekliške šole Občinski svet ljubljanski je izvolil za bodočo triletno dobo v svoji seji dne 5. t. m. v kuratorij cesarja Franca Jožefa I. mestno višjo dekliško šolo te le gospode: gimn. ravnatelj Andrej Senekovič, predsednik; podžupan dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, predsednikov namestnik; učiteljski ravnatelj Frančišek Levec, gimn. profesor Rajko Perušek, gimn. profesor Frančišek Novak in šolski voditelj Jakob Dimnik.

Drobtine.

Koncert učiteljišnikov. Gojenci ljubljanskega učiteljišča se pripravljajo za koncert, katerega prirede povabljenim gostom v prostorih šolske telovadnice. Sodeloval bode tudi njihov izboren orkester.

Pikra ironija. Junaštvo liberalnih voditeljev učiteljstva in njihov pogum za obrambo učiteljskih pravic prav dobro označuje zopet nek „napredni učitelj II“ v „Slovincu“. Piše namreč: Članki v „Slovincu“ so zadeli prav v črno. To vidimo iz „Narodove“ zadrege in iz njegovega zavijanja; to vidimo pa tudi iz molčanja „Učit. Tovariša“. G. Dimnik je postal krotek kakor jagnje, ni več ni podoben levu, stresajočemu grivo. Mož je dosegel, kar je hotel; zdaj se počuti dobro v toplem gnezdju ter si misli: jaz ne bom hodil za nikogar po kostanj v ogenj! Značilno je, da mož zdaj celo hvali nadzornika Maierja, dasi se je še pred imenovanjem zgražal o njegovi strogosti. Ako želijo merodajni gospodje, da ukroté in pridobé tudi druga dva sourednika „Učit. Tovariša“, gg. Gangla in Jelenca, jim tu podajem recept: Gangla, ki je študiral dve leti na univerzi dunajski, naj posadé na učiteljsko stolicu na preparamandijo, Jelenca pa, ki ima izpit za meščanske šole, za ravnatelja take šole, ki se itak prej ali slej ustanovi. To bo pomagalo tako, da „Učit. Tovariš“ kmalu pride s Slomškovo glavo! Ali ne verjameste? Poskusite!“ — Dobro jih je pogodil!

Mož z „gibčno“ hrbtenico je kakor znano g. Dimnik. On se takoj udomači v vsakih razmerah. Ko je videl, da del mestnega učiteljstva iz zavisti ali pa strahu ne bi rado imelo za nadzornika g. Maierja, je on, ki se suče, kakor znano samo v vplivnih kro-

gih, tolažil svoje kolege: „Bomo že preprečili! Bomo že preprečili! Ste brez skrbi!“ Vršili so se celo neki tajni shodi v ta namen. No, ko se je pa pokazalo, da njegov: „Bomo že preprečili“ ni nič, mož ni bil prav nič v zadregi. Sedaj prižiga g. Maierju kadilo kot nadzorniku. To smo opazili že v več številkah „Učit. Tovariša“... In taki „gibčni“ ljudi postanejo voditelji!

Nadzornik, ki prisluškuje pred vratmi. Sedaj, ko se med naprednim učiteljstvom nekaj krha, prihaja vedno kaj novega na svetlo, kar v lepi luči kaže „svobodno“ šolo in „svobodno“ učiteljstvo. Nadzornik, ki prisluškuje, je morebiti samo eden, ali v naši „svobodni“ šoli imamo šolske voditelje, ki prisluškujejo pri odprtih oknih, postavljajo učiteljem za nadzornike šolske otroke, svoje dekletke, gostilniške bratce itd. Tako se nam prezentira „svobodna“ šola in „svobodno“ učiteljstvo. Treba bo prižgati še več luči!

2000! Vsak vé, kaj pomeni to število. Nam, ki poznamo prav dobro razmere med učiteljstvom, ni to število prav nič imponiralo. Pri letošnjem „Zavezinem“ zborovanju so dali v javnost, da jih je še 1400 „Zaveznikov“. Koliko je vredno tudi to število, je povedal V. Strmšek rekoč: „Marsikomu se zdi morebiti čudno, da hočemo takaj razpravljati o potrebi in o pomenu naše organizacije, ko že ve vendar vsak priprost delavec cení važnost stanovske organizacije. A kdor pomisli, koliko tovarišev in tovarišic se naši organizaciji popolnoma odteguje, kdor ve, koliko članov imamo samo na papirju....“ Torej tudi 1400 jih ni?... Koliko pa vendar?

Nihče jih ne mara. . . . G. V. Strmšek gotovo ni dal cenzurirati svojega referata „dalekovidnemu“ politiku, ker drugače ne bi bil toliko resničnih povedal. Jelenc je v svojem nagovoru tolikokrat povdarjal „inteligentno“ učiteljstvo, Strmšek pa pové: Inteligenca nas navadno ne smatra jednako pravnimi. To bi še ne bilo tako žalostno, ker ta „inteligenca“ je na slabem glasu, a žalostno je, kar je povedal še dalje: „Pri prostemu ljudstvu smo previsoki“, ali z drugimi besedami: „Ljudstvo nas ne mara.“ Je res tako: Inteligenca vas smatra jednako pravnim takrat, kadar se za njo pehate ob volitvah, kričite za njo na shodih, skrbite za njeno zabavo itd., a sicer viha nosove, ko pridete v njeno družbo. To ne dela samo akademično „izobrazena“ inteligenca, pač pa tudi tista malomestna in trška inteligenca, ki uživa socialno izobrazbo iz liberalnih časnikov. In tako prihaja, da vas tudi ljudstvo ne mara, vas mrzi bolj in bolj, vam zaupa vsak dan manj in tega, kar ste sami zakrivali, vam ne more vrniti vsa šolska birokracija, vsi paragrafi, ki govoré o učiteljevem ugledu; razkol med ljudstvom in „naprednim“ učiteljstvom postaja vsak dan večji. Le ne bodite „previsoki“; vrnite se nazaj h ljudstvu, odložite mišljenje in navade naše krasne „inteligence“, pa se stopite z ljudstvom, navzemite se njegovega duha, njegovih teženj, pa bo bolje. Le potem vas bo ljudstvo maralo. Za ljubezen „sebične“ inteligence se nikar ne pehajte!

Trpinčenje v samostanski šoli. Pod tem naslovom je šla framasonska laž o samostanski šoli Notre-Dame de Charite v Toursu po vseh liberalnih in „naprednih“ listih. Prinesel je to beležko tudi naš dični „Učit. Tovariš“ že potem, ko se je pokazalo, da je vsa stvar preti-

rana in zlagana, in da so dotične „učenke“ propale ženske iz nesramnih hiš. Seveda je treba s takimi „naprednimi damami“ posebno milo postopati „Man merkt die Absicht“ . . . . To pa ne bo nobenega liberalca ostrašilo, da bi ne dal svojega otroka nunam v odgojo.

Katoliška ideja zmaguje. Letošnje volitve v mnogih avstrijskih kronovinah so pokazale, da napreduje katoliška ideja med narodi. Na Moravskem, Gornji Avstriji, Dolnji Avstriji (Dunaj!) in Solnograškem so si katoliki priborili deloma prav sijajne vspehe. To daje lepo upanje za bodočnost, — ker dolgo ne more več biti do trenutka, ko bode poražen vsako pravo svobodo moreči avstrijski liberalizem.

Čebelarški tečaj se je vršil dne 6. in 7. oktobra t. l. v Šmarju pri Jelšah na Spodnjem Štajerskem. Sklical ga je g. Tomislav Kurbus, nadučitelj v Slivnici pri Celju. Predavala sta o čebeloreji gg. prireditelj in Janez Jurančič, posestnik in čebelar v Slov. Goricah pri Sv. Andražu in sicer dopoldne teoretično v „Posojilnični“ sobi in popoldne praktično pri čebelnjaku po tem-le sporedu:

I. 1. Korist čebeloreje. 2. Delavka, matica, trot, njih telo in razvitek; njih razmerje kakor delavka in matica, prašenje itd. 3. Vosek. 4. Med, njega vrste itd. 5. Čemu rabi čebela cvetni prah in vodo? 6. Pitanje in napajanje, krmljenje v potrebi, nadomestilno in špekulativno. 7. Roji umetni in navadni. 8. Bolezni čebel. 9. Čebelni sovražniki. 10. Revizija panja, odvzema in dodatek matice, izrezanje in vrezanje matične zibelke, omamljenje in združitev ljudstev, preselitev enega ljudstva iz navadnega panja v panj s premakljivo stavko.

II. 1. Čebelnjak, stanovanje čebele, orodje. 2. Racijonalna čebeloreja s po-

sebnim ozirom na začetek. Čebeloreja na množino ali na med in vosek. 4. Brezmatičnost, gojitev matice in spremenitev matice. Vzimovanje, prezimovanje in izzimovanje čebel. Čebelna paša. Poraba voska in medu. Shranjevanje satov. Prehod od stalnega do premakljivega. Vreditev panja za zimo, vlivanje, stiskanje in pritrjevanje umetnih satov, dobava medu in metanje.

III. 1. Anatomija čebele. 2. Zgodovina čebeloreje. 3. Postavne določbe. 4. Slovtvo o čebeloreji.

Tečaja se je vdeležilo 17 učiteljev.

Lastnosti šolskega nadzornika. Francoska „Revue pédagogique“ je nedavno objavila inštrukcijo podpredsednika izpraševalne komisije za ljudskošolske nadzornike. To inštrukcijo je priobčil v prevodu tudi nemški list „Oesterreichischer Schulbote“ in po tem smo tudi mi prosto posneli sledeče vrstice, ki nam kažejo lastnosti dobrega nadzornika. Podpredsednik E. Jacoulet piše med drugim:

Dober nadzornik odločilno upliva na stanje in ugled vsega ljudskega šolstva v svojem okraju in ne trdim preveč, ako rečem, da, kolikor sposobnejši je nadzornik toliko bolje delujejo njemu podrejene šole.

Nadzorstvo je vogelni kamen vse ljudskošolske organizacije; vedno je jeden nje najvažnejših delov, in kolikor večja je veljava učiteljev, toliko višje morajo učitelji in vsa javnost ceniti one, ki jih imajo voditi.

Da nadzornik svojo nalogo uspešno reši, ni dovolj, da je pošten mož, da je v resnici vnet za svoj poklic, da ima najboljšo voljo, da je praktičen učitelj in da je v šoli ali pa po knjigah preštudiral najboljše pedagoške metode. Ne moremo si sicer misliti dobrega nadzornika brez teh lastnosti; vendar so še

nekatero druge redkejše, katere mora poleg teh tudi še imeti. Ne bom vse imenoma navedel; zadostujejo naj najvažnejše.

Ljudskošolski nadzornik si mora s svojim bistrim razumom, kakor tudi z obsežnostjo in temeljitostjo svojega znanja pridobiti pri svojih podložnih neomejeno zaupanje; prisvojiti si pa mora tudi z uzornim življenjem in s kremenitim značajem občno spoštovanje. Njegova osebna veljava mora prisiliti ne le učitelje, katere vodi, temveč vso svojo okolico, da pripozna njegovo avtoriteto.

V administrativnih zadevah mora z bistrim očesom hitro pogoditi najboljšo rešitev in ob enem primerna sredstva, da zagotovi dovoljen uspeh svojim sklepom in odredbam. V teh zadevah mora združevati previdnost s trdno voljo, in uljudnostjo. Znati mora odreči prošnjo, ne da bi razžalil. Ne zadostuje le, da je dober upravitelj in porabna podpora svojega neposrednega predstojnika; temveč biti mora tudi mož, ki je sposoben za najbolj izbrano družbo.

Nadzornik mora biti v vedenju, oliko in občevanju kos najbolj izobraženim ker prihaja kot načelnik tako važnega posla, kakor je nadzorništvo, v vedno dotiko z najodličnejimi osebami svojega okraja. Z eno besedo, biti mora v vsakem oziru na svojem mestu, da v njem ne vidijo vsi le neko uradno osebo, temveč, da tudi višje in merodajne osebe vedó, da ga smejo in morajo upoštevati. Le pod temi pogoji bode koristno in popolno izvrševal svoj poklic, ki obstoji v tem, da razjasnjuje in odstranjuje nepravilnosti.

Med tem, ko razvijam to podobo dobrega nadzornika — pravi poročevalec k sklepu — dostaviti moram, da je to podoba velike večine naših nadzornikov.

Zapovedi za šolarje. Mestni zastop mesta „Regio Familija“ je pred kratkim odredil, da se morajo vsi otroci, ki obiskujejo šolo, na pamet naučiti naslednje zapovedi: 1. Ljubi svoje šolske tovariše, ker postanejo v življenju tvoji sodelavci. 2. Ljubi znanost, ker je hrana tvojega duha; bodi svojim učiteljem tako hvaležen, kakor svojemu očetu in svoji materi. 3. Porabi vsak dan svojega življenja za kako dobro in koristno delo in seji seme dobrote. 4. Spoštuj dobre moške in prave žene, spoštuj vse ljudi kot sebi enake, a ne poklekni pred nikomur. 5. Ne sovraži nikogar, ne žali nikogar, ne poznaj maščevanja. 6. Ne bodi strahopetec pomagaj slabim, spoštuj in ljubi pravičnost. 7. Ne pozabi nikdar, da vse, kar je na svetu dobrega, je plod dela, in da krade delavnemu človeku njegove pravice, kdor uživa dobrote sveta, ne da bi sam delal.

Samomori otrok. Zelo žalosten znak naše dobe so otroški samomori. Kako naglo se množi njih število, izpričuje pruska statistika. Med leti 1869 in 1873 je en otroški samomor odpal na 666,022 prebivalcev; v letih 1879—1883 je že na 435 982 prebivalcev prišel po en samomor otrok, v letih 1889—1893 pa na 424 939 prebivalcev. V letih 1894—1898 se je v tem oziru opazilo neko izboljšanje. Največ otroških samomorov se dogodi na Saksonskem. Med dečki in deklicami je v tem oziru velika razlika. Na štiri dečke pride komaj po en dekliški samomor. Med dečki se pojavlja nagnenje k samomoru tudi mnogo preje, kakor pri deklicah. — Taki žalostni pojavi se seveda ne prikazujejo samo na Pruskem, temuč tudi v Avstriji. Čeprav so jim bližnji povodi različni, globlji uzrok je vendar brezvzverska vzgoja.

„Kršč. škola.“

Umetnost v življenju otrokovem.

Estetiški čut otrok se dovolj jasno izraža na razstavah posebne vrste, ki so se zadnja leta po raznih mestih skoraj z enako dobrim uspehom. To so risarske razstave malih otrok, ki še niso uživali risarskega pouka, temuč ki rišejo, kakor jim napoveduje njihova otroška domišljija. Take risbe so imenovali nekateri: „steze otroške duše“. In res se ne more ugovarjati, da otroške risarije kažejo na neki način pot, po kateri je treba otroka voditi do naobrazbe. Zanimivo je tudi, da se pri teh risbah malih otrok pojavljajo neke stalne sličnosti. Tako n. pr. se je opazilo, da mala deca riše vojake brez roke, istotako po ledu se drsajoče osebe a obratno konjenike brez noge. Gotovo si otrok misli, da za konjenika niso potrebne noge, ker jih ima konj, a pešču so zopet potrebne čvrste in močne noge, dočim so mu roke — odveč. Splošno je zelo zanimivo premotrivati te umetniške proizvode otrok.

Sijajen shod krščanskih učiteljev.

Nemško-katoliško učiteljsko društvo je imelo 19. oktobra na Dunaju shod, ki je bil ogromno obiskan. Šlo se je nad 3000, beri tri tisoč učiteljev in učiteljic, da protestirajo proti skupščini liberalnih učiteljev v St. Hipolitu. Ravnatelj meščanske šole A. Benda je rekel v uvodnem govoru med drugim: „Shod učiteljev v Št. Hipolitu se je poslužil plemenitih motivov ljubezni do šole, do otrok in do učitelj. stanu, da oznanuje mržnjo in maščevanje proti ljudski stranki in njenim zastopnikom. Niti ljubezen do šole, niti do stanu jih ni nagibala, temveč edini smoter jim je bil, da pomagajo nekim političnim načelom do zmage. (Ali ne veljajo te besede prav tako o zborovanjih naše liberalne „Zaveze“? op. ur.). Večina dolnjecavstrijskih učiteljev izraža svojo nevoljo proti takemu rovarstvu,

ki je učiteljem v sramoto, narodu pa v pogubo. — Prvi govornik dr. Hornich je razpravljal o vednostni in lažnjivi pedagogiki. V velikih črtah je narisal oni pedagoški sistem, katerega so izdelali prof. Ziller v Lipskem in društvo za znanstveno pedagogiko na Dunaju. V nasprotju s strogo znanstvenim značajem, ki jih imajo dela teh mož, pa je zavlada na Nemškem in v Avstriji neka pedagogika, ki preti učiteljem vzeti vsak interes za njihovo pravo strokovno znanost. — Ta pedagogika ne vprašuje po razlogih, temveč svojevoljno in po naku Dittesovem meša politiko z vzgojno znanostjo. Tako daleč je že prišlo, da je velik del učiteljstva izgubil vsako zmisel za svoj pravi poklic, in se ima za najemnika, ki svojo delavno moč in neko število ur proda mestu in deželi. Krščanski učitelji pa smatrajo drugače svoje sveto in vzvišeno zvanje, ker so si svesti svojih dolžnosti proti narodu, domovini in veri. Krščanski učitelj se ima za čuvarja in zaščitnika vseh onih duševnih dober, ki pripadajo duši njihovega naroda. Prava znanost in iskreno versko čuvstvo so jim najmilejše čednosti. Pod to zastavo se je treba bojevati za prave ideje.

Potem je učiteljica gdč. D. pl. Ambroz razpravljala temo: Učiteljica v javni vzgoji. Učitelj gosp. Emminger je razpravljal o izboljšanju učiteljskih plač. Shod je počeštil tudi dunajski župan dr. Lueger s svojim obiskom. Nasprotnike je sijajna vdeležba kar poparila. Kdaj bode pri nas na Kranjskem prodrlo prepričanje, da mora stati učitelj na strani ljudstva?

Najlozje sredstvo. Članki, ki jih je prinašal „Slovenec“ o šolskih razmerah v Ljubljani in na Kranjskem, so „Tovariša“ tako poparili, da niti ene besedice ni znal odgovoriti. Molčal je cel mesec kakor grob. Kuratorij „Tovarišev“ pa je imel seje in se posvetoval, kaj je storiti.

Slednjič so sklenili, da v prihodnji številki „Učit. Tovariša“ vsa v „Slovencu“ naštetá dejstva — utajé. Radovedni smo, kako bode urednik Dimnik to težavno nalogo izvršil

Slepe miši lové včasih pri „Tovarišu“. Jezi jih, ker se vedno več učiteljev oglašá v „Slovencu“, ki obsojajo „Tovariševo“ pisavo. Za naprednim učiteljem št. 1. je že prišel drugi in tretji. Urednik Dimnik pa bi rad vedel, kateri so ti možje in je v zadnji listnici zagrmel na nekega učitelja na Dolenjskem. A se je zmotil. „Napreden učitelj II“ mu žuga, „da jih gospod Jaka in njegova garda utegne še slišati in sicer take, da bodo Jaku zvenele po ušesih.“ Res kritični časi so nastopili za „Tovariševe“ urednike.

Vzgoja slepcev. V Bruselju se je nedavno vršil kongres, ki je razpravljal, kako naj se uredi vzgoja in pouk slepcev. Po vsestranski obravnavi se je določilo, katere igre so za slepce enega ali drugega spota najpriporočljivejše, da se telo razvije. Na dnevnem redu so bili tudi uzroki slepote in sredstva, s katerimi jo je mogoče preprečiti. Kot uzroki so se navajali splošno razpoloženje (prirojeno ali pa kasneje došlo), nesreče, slučajne ali nujne posledice poklica. Sklenila se je resolucija, da imajo zdravniki nadzirati šole, delavnice, stanovanja, in da se otvoré lekarne za siromašne bolnike na očeh. V tem oziru naj bi najpreje vlada nastopila in skrbela, da se reforme izvršé. V zadnji seji se je stavil predlog, da naj dovolé železniške in poštné uprave slepcem tiste ugodnosti, ki jih daje Francoska, kjer slepec s svojim vodnikom plača samo za enó mesto in se dopisi v sistemu Braille (pisava slepcev) sprejemajo kot tiskovine. Slednjič je sklenil kongres pozvati vlado, da iz jetnišnic izključi vse obrte, ki delajo konkurenco obrtim

slepcev, zlasti pletenje košar in izdelovanje krtač. „Kršć. škola.“

Šolska higijena. Dunajski zobozdravniki so izročili nedavno ministrskemu predsedniku spomenico, da je eden glavnih vzrokov boleznin in hiranja današnjega zaroda prehitra pokvarjenost in slabost zob. V tem oziru je pomoč nujno potrebna in začeti je treba pri otrocih. Dalje dokazujejo, da 35% šolske mladine, a 90% odrasle mladine trpi vsled pokvarjenih in gnjilih zob, in da se ta pokvarjenost vedno bolj širi.

Salezijanci na Rakovniku Z veseljem poročamo, da so skoro končali novo poslopje na Rakovniku. Gojencev je sedaj 42 in v kratkem jih bo več. Družina je še nova, ima mnogo potreb, živi pa vendar prijetno. V zavodu vlada dober humor in dobra volja, v prostem času igrajo imenitno. Recimo resnico: ljubi Bog je že vedel, zakaj je postavil Salezijance ravno na Rakovnik, kjer otroci prosti smejo skakati in upiti kolikor jim drago in nikogar ne motijo. Da, to je pozitivno socialno delo. Salezijanci obdelujejo, uravnavajo raznovrstne rastline in zalivajo — srca gojencev. Gospodje so popolnoma v delu, da v dejanju dokazujejo svojo ljubezen. Treba je, da jim zunaj

po naših močeh pomagamo, da se zanje zanimamo. V Turinu jim predstojniki gredó na roko in so določili, da vsi darovi, ki prihajajo iz slovenskih tal, veljajo za zboljševalni zavod na Rakovniku. Zpomnimo si pa, da gospodje radi sprejmejo vsak dar za revnejše gojence, naj si bo stara obleka, knjige, perilo ali kaj drugiega. Pomagajte jim!

Dr. Tavčar — prijatelj učiteljstva. Zadnje dni se je vnel boj med ljubljanskim učiteljstvom zoper gotove protekcije. Ta boj je prišel le deloma v javnost, veliko ostre kritike iz liberalnih ust je pa ostalo skrito, ker je žalibog učiteljstvo tako terorizirano, da ne sme na glas misliti. Ko so protežirali Dimnika, se je ves liberalni svet temu začudil in splošno se je obsojalo, da ni imenovan g. Iv. Belè, ali g. Režek, ali kateri drugih zmožnih učiteljev, kajti o Dimniku sami liberalci govoré, da duševno ni Bog ve kaj. Ču jemo, da je šla neka deputacija k doktorju Tavčarju se pritožiti zaradi tega imenovanja, a dr. Tavčar jih je kratko zavrnil: „Kaj pa hočete, saj je to vaš voditelj!“ Kaka bridka ironija tiči v teh besedah! Gotovi ljudje so res prijatelji učiteljstva, tistega namreč, ki slepo dere za njim!

Listnica uredništva.

G. M. — Uprašujete nas če smo tudi mi pripravljeni nalik „Slovencu“ odpreti svoje predale dopisom, čeprav ne prihajajo od udov „Slomškove Zveze“. Odgovarjamo vam, da bomo upravičene zahteve in pritožbe učiteljstva vedno radi priobčevali, naj pridejo od kogar hočejo. Pri nas ni tiste servilnosti, ki „Tovarišu“ sapo zapira. Skrajni čas je že, da kranjsko učiteljstvo spozna, kakšne voditelje in zagovornike svojih pravic je imelo. — Med učiteljstvom v Ljubljani in po deželi se odpor proti „Učit. Tovarišu“ vedno bolj širi. Nedavno je šla neka deputacija k njega urednikom z grožnjo, da bodo učitelji ta list popustili, ako ne izpremeni pisave. Koliko bode ta strah vplival na znano deteljico ne vemo? — Veseli nas, da ste tudi vi pregledali igro teh mož.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.